

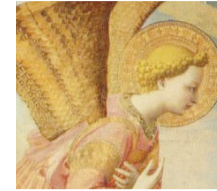
PAGINA 3

Te koop: korrels met Rafaëlgeur

PAGINA 5

Engelen zijn sociale wezens

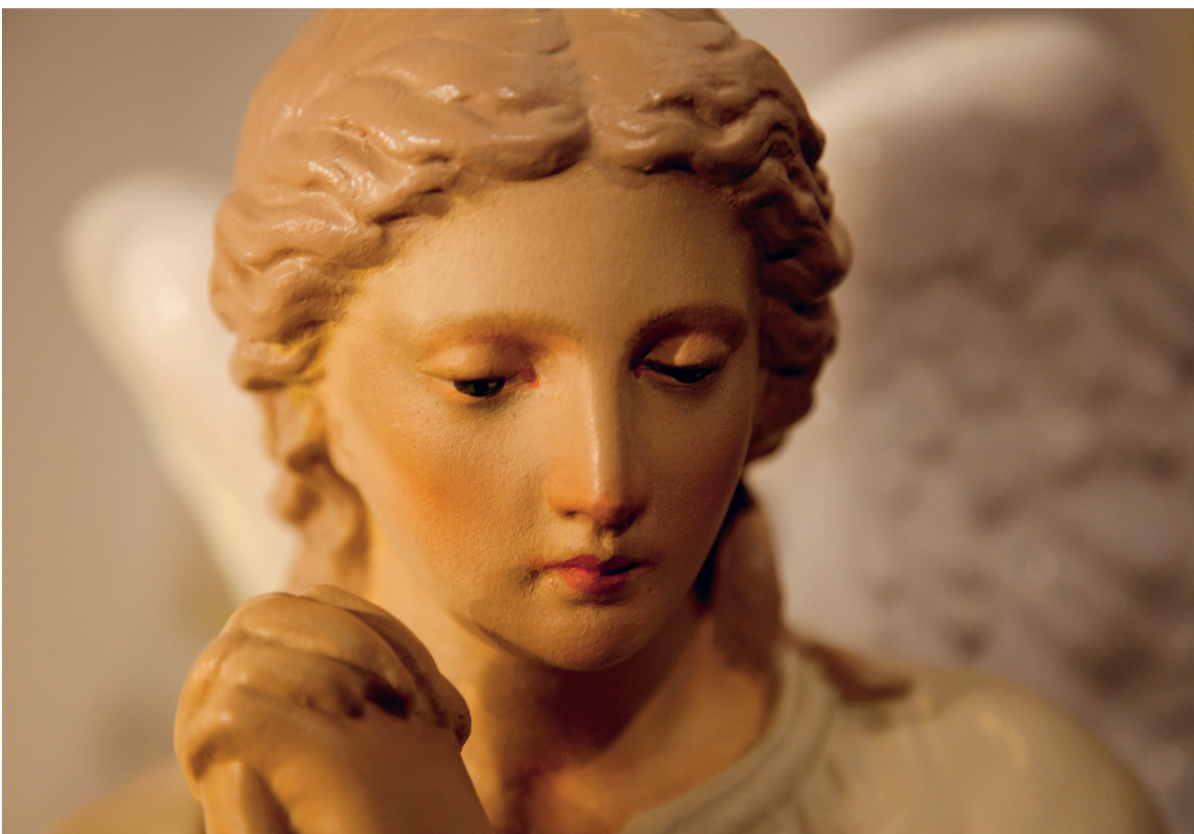

PAGINA 8

Lieve vleugels bij Fra Angelico

EN VERDER De linnenbrigade van de Parkstraatkerk ■ Reorganisatie van Protestantse Gemeente ■ Hennie de Mooij: 'Dag jongens, dag oma'

FOTO ROGIER CHANG

Engel op de kerststallentoonstelling in het Stads klooster.

Theo Haitjema: Engelen bestaan, geloof het maar

ACHTERGROND Theo Haitjema, predikant in de wijk Leidscheven, wijdde zijn studieverlof aan de vraag of engelen bestaan. Voor *Kerk in Den Haag* licht hij een tipje van de sluier op.

BESTAAN ENGELN? VRAAG DAT maar aan iemand die een engelenerfaring heeft gehad. Dat is het beste antwoord. Want proberen te bewijzen dat engelen bestaan is net zo-

iets als proberen te bewijzen dat God bestaat.

Bewijzen is dus teveel gevraagd, maar als je ervoor openstelt, kun je er wel iets van merken. Steeds als het over God en engelen gaat, gebeurt er namelijk iets. Engelen zijn letterlijk 'boodschappers', zeg maar 'hulpjes' van God. Zij laten op aarde heel concreet iets merken van God, van waar God

Lees verder op pagina 2

Annelies Stellinga, MS-patiënt: 'Ik koester mijn leven hier'

INTERVIEW Annelies Stellinga heeft een jaar vol veranderingen achter zich. Ze heeft MS, maar veel dingen maken haar tot een gelukkig mens.

HET WAS EEN BIJZONDER JAAR voor Annelies Stellinga, lid van de Christus Triumfator-gemeente (Bezuidenhout). Er kwam een einde aan haar relatie, ze verloor haar baan en werd afgekeurd vanwege haar ziekte Multiple Sclerose. Geen onbenullige gebeurtenissen. Maar wie haar gezien heeft op TV West, in een aflevering van *Jij bent zo*, zag géén gebroken vrouw, integendeel.

Drukker dan ooit

Ze is aan het uitzoeken hoe het moet met zorgverzekering, uitkering, belasting, pensioen en persoonsgebonden budget. 'Ik moet nu alles alleen doen. Dat is weleens moeilijk.' Ze is even stil, maar lacht dan: 'Ik ben net een gepensioneerde: drukker dan ooit.' Ze doet bestuurlijk werk voor de MS Vereniging Nederland, organiseert bijeenkomsten voor mensen met MS, én voor hun mantelzorgers.'

rot voelen, dan luister ik via internet. Maar als het kan, ga ik. Het is zo'n lieve gemeente.'

Ze legt uit: 'Als je MS hebt, doe je telkens stapjes terug in wat je kunt, maar je kunt ook ineens een uitval hebben. Dan word je 's morgens wakker en doet bijvoorbeeld je arm het niet meer. Dan moet je naar het ziekenhuis, aan een prednisoninfuus om het lichaam weer "op te starten". Daar ben je echt ziek van, ook omdat je weerstand minder wordt. Maar sinds bijna twee jaar heb ik nieuwe medicijnen, één keer per maand via een infuus, en heb ik geen uitvallen meer.'

FOTO ROGIER CHANG

'Ik heb altijd een buddy achter me: God'

Sinds half april woont ze in Zoetermeer, in een huis dat geschikt is voor een mindervalide – met elektrisch bedienbare ramen en deuren, ruimte voor de rolstoel en aanpassingen in badkamer en keuken. 'Hier alleen gaan wonen voelde echt als een nieuw begin. Vroeger deed mijn partner veel dingen, dat ging sneller. Ik doe nu alles zelf, en ik geniet er intens van: boodschappen doen, strijken, ik kán het gewoon. Dat maakt me gelukkig. Ik koester mijn leven hier. Soms bid ik: laat me zo blijven, ik wil hier nooit meer weg. Mijn geloof lijkt sterker te worden door mijn ziekte. Het voelt alsof God achter me staat. Ik heb altijd een buddy.'

Lieve gemeente

Ze gaat elke zondag naar de Christus Triumfatorkerk. 'Of ik moet me heel

Annelies Stellinga: 'Mijn geloof lijkt sterker te worden door mijn ziekte.'

Wel heb ik sinds een week of drie, vier meer moeite met de kerkzaal in komen. Ik liep altijd aan iemands arm, ik wil niet in de kerk in mijn rolstoel zitten. Iemand opperde laatst: "Kom dan met je rolstoel via de lift naar de kerk-

Lees verder op pagina 2

Kerstwandeling met muziek in Bezuidenhout

WANDELEN EN ZINGEN: NET ALS vorig jaar organiseren de Christus Triumfatorkerk en muziekkorps en zangkoor van het Leger des Heils korps Haaglanden een muzikale kerstwandeling. Het kerstverhaal gaat onderweg leven, door het zingen van of luisteren naar kerstliederen. Kinderen kunnen een elektrische lampje of lampje meenemen. Open vuur wordt niet toegestaan.

De wandeling vorig jaar.

MAANDAG 19 DECEMBER 18.30
UUR VERTREK BIJ DE CHRISTUS
TRIUMFATORKERK.
INFO WWW.CTKERK.NL.

advertentie

Reinoud Schoemaker,
LETSELSCHADE ADVOCaat
Uw letsel mijn zorg
070 - 40 43 34 6
ADVOCaat@REINBOUDSCHOEMAKER.NL
WWW.REINBOUDSCHOEMAKER.NL

Wim Schuwirth over het kerstverhaal 'Misschien waren er wel twee Jezuskinderen'

INTERVIEW We vieren weer de geboorte van het kerstkind. Kind of kinderen? Volgens sommigen lopen de geboorteverhalen in de evangeliën zo sterk uiteen, dat er wellicht sprake is van twee Jezuskinderen.

THEOLOG EN FILOSOOF WIM Schuwirth houdt deze maand een lezing over het kerstverhaal. In de aankondiging van zijn voordracht staat: 'In het kerstverhaal in Lucas 2 is een en ander historisch onjuist. En hoe zit het met de verschillen tussen de geboorteverhalen van Lucas en Matteüs? Wat is er van beide verhalen waar? Is dit belangrijk?'

Wat is er historisch onjuist in de geboorteverhalen?

'Er is destijds wel een soort volkstelling gehouden, maar dat was in het jaar 6 na Christus. Herodes was toen al jaren dood. Die registratie vond plaats in Judea, Samaria en Idumea, maar niet in Galilea. Niet degenen die geregistreerd moesten gingen op reis, maar de ambtenaren, vooral om op te tekenen welk land bij welke eigenaars hoorde, met het oog op te heffen belastingen.'

'Wetenswaardigheden zijn leuk, maar het geloof zit dieper'

Kunt u een paar verschillen noemen tussen Lucas en Matteüs?

'Vanaf David tot Jozef verschillen de geslachtslijsten. Matteüs zegt dat de magiërs uit het Oosten naar het huis gaan, waarin de jonggeborene zich be-

vindt; bij Lucas wordt het kind geboren in een voederbak - die in een stal zal hebben gestaan.

Lucas vertelt dat Maria en Jozef in Nazareth woonden, Matteüs dat Jozef zich met vrouw en kind in Nazareth vestigde.

Matteüs spreekt van een vlucht naar Egypte, terwijl bij Lucas het kind na

Lees verder op pagina 3

Kerst is een cadeau, de kerken pakken uit

ENKELE BINNENSTADSKERKEN houden op de middag van zondag 11 december open huis. Het is dan koopzondag in het centrum. Het motto is: 'Kerst is een cadeau, de kerken pakken uit.' Aan het winkelend publiek wordt verder een folder uitgedeeld, waarop alle kerstdiensten van de binnenstadskerken vermeld staan.

DE VOLGENDE KERKEN ZIJN GEOPEND: DE BOSKANT, KLOOSTERKERK, PARKSTRAATKERK, THERESIA VAN ÁVILA (WESTEINDE), WAAELSE KERK.

advertenties

'Over de Drempel' zoekt:
Zorgbegeleiders met lef

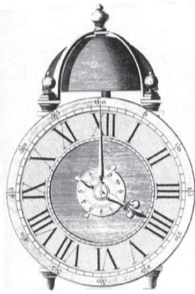
- Voel je je aangetrokken tot een uitdagende klus?
- Kun je goed tegen luchtjes?
- Geef je om mensen, ook als ze een heel eigen levensstijl hebben?
- Ben je goed in contact leggen en luisteren?
- Sta je stevig en zelfbewust in je schoenen?
- Houd je van zelfstandig werken?
- Heb je iets met mensen die anders zijn dan doorsnee?
- Ben je ongeveer 4 uur per week beschikbaar?

Dan is werken bij 'Over de Drempel' iets voor jou. Medewerkers van Over de Drempel bezoeken vrijwillig mensen in vervulde en/of vereenzaamde situaties. Stek, Parnassia en de GGD zorgen voor professionele ondersteuning. Je krijgt een introductietraining, onkostenvergoeding en bent verzekerd.

Jaarlijks hebben we een studiedag, een uitje en een etentje. We werken met een enthousiaste groep vrijwilligers die elkaar steunt en met elkaar meedenkt in de begeleidingsbijeenkomsten.

Voor meer informatie: Jan Grotendorst (Stek), T 070 318.16.16, M jgrotendorst@steknet.nl, W www.steknet.nl

P.J. de Groen
KLOKKENMAKER

Reparatie aan alle soorten klokken.
Billijke prijzen door rechtstreeks van atelier.
Klokken worden gehaald en terug geplaatst.

070 - 511 4250
NARCISLAAN 28 WASSENAAR

Fournituren

Onze afdeling fournituren heeft voor coupeuses en hobbyisten een prachtige sortering: •Gütermann garen•diverse soorten scharen •knopen•ritssluitingen•schoudervullingen •voeringstoffen•naaiboxen•breinaalden •linten•applicaties voor kinder- en sportkleding.

P.J. van Duijne

BADHUISSTRAAT 137-139 • 2584 HG SCHEVENINGEN • Tel. 070 - 3559558
WEBSITE: www.PJvanduyne.nl EMAIL: PJ_van_duijne@hotmail.com

Engelen & Spoor
UITVAARTVERZORGING

Gericht naar uw persoonlijke wensen

Verzorgen en hulp bij verzekeringen en deposito's

Diverse uitvaartcentra beschikbaar, o.a. 'Sorghvliet', Groot Hertoginnelaan, 's-Gravenhage

Kantoor
Jan van Nassaustraat 110, 's-Gravenhage

Tel. (070) 350 7000
(dag en nacht)

info@engelenenspoor.nl

www.engelenenspoor.nl

Fa. A. H. Kerkhof & Zn
uitvaartzorg sinds 1892

BEGRAFFENISSEN - CREMATIES
Traditioneel - Persoonlijk - Eigentijds

o.a. beschikbare rouwcentra in de regio
„SORGHVLIET” Groot Hertoginnelaan 1
„WALDECK” Oude Haagweg 28 Loosduinen

THUIS-opbaring met vereiste middelen en zorg

- Vastlegging persoonlijke wensen in een wilsbeschikking
- Kostenbegroting, -informatie
- Uitvaartverzekering (goedgekeurd)
- Deposito (waardevast)
- Uitvaartverzorging op alle begraafplaatsen en crematoria en voor elke verzekeringsmaatschappij in Nederland

Kantoor en besprekruimte

Groot Hertoginnelaan 227 - Den Haag

telefoon

070 - 3451676

Een bekende naam... Een vertrouwd gezicht...
door jarenlange ervaring met stijlvolle, klassieke, traditionele, eigentijdse en kerkelijke uitvaarten

24-uurs dienstverlening in de hele regio
070 - 335 03 97

De Sillestraat 182 - 2593 VC Den Haag
edward@vanderhelm-uitvaartzorg.nl
www.vanderhelm-uitvaartzorg.nl

Van Der
Helm
uitvaartzorg

Voor dé persoonlijke
zorg en aandacht
die een uitvaart
verdient

Uitvaartzorg • Nazorg
Wilsbeschikking • Verzekeren • Deposito

Boodschappers en hulpjes

EEN ENGEL IS
OOK MAAR EEN
MENS...

Vervolg van pagina 1

goed voor is: bescherming, troost, nabijheid, redding, bevrijding, bemoediging, vertrouwen, hoop en nog veel meer.

Luister maar naar al die talloze mensen uit alle tijden en overal vandaan, religieus of niet, die dat zelf gemerkt hebben. Ze hebben hun verhalen verteld en opgeschreven. De Bijbel is er vol van. Bewijzen kun je het niet. Maar al die verhalen zeggen veel. Zoveel dat je het nog gaat geloven ook.

Het woord 'geloven' is hier volkomen op zijn plaats. Niet zozeer omdat het bestaan van engelen niet te bewijzen is, en dat er dus niets anders opzit dan er maar in te moeten geloven – of niet, natuurlijk. Het woord 'geloven' is vooral van toepassing, omdat engelen je in contact brengen met een andere dimensie, een hemelse, buitengewone werkelijkheid die niet te (be)vatten is. Als je het bestaan van engelen ongelooflijk terzijde schuift, distantieer je je ook daarvan. En van God. Want net zo min als God zonder mensen kan, kan God zonder engelen.

Iedereen kan zo'n engel zijn, iedereen die op aarde iets zichtbaar maakt van wat 'hemels' is. Hoe 'gewoon' ook. Gewoon door liefdevol met elkaar om te gaan. Ongeloofwaardig? De gevolgen van

het ongelof voor het komen van een nieuwe wereld laten zich raden. Dan 'geloof je het wel'. Er rest weinig anders dan een doelloos bestaan, zonder verwachting, zonder verwondering; het platte bestaan van de mens die 'het houdt bij wat hij heeft. Sterven zal hij ongeleefd'.

Engelen bestaan, geloof het maar. Dat wil zeggen: laat het van betekenis zijn voor je manier van leven. Zo kan iedereen zelf het positieve antwoord zijn op

de vraag of engelen bestaan. Gewoon door zelf (als) een engel te zijn voor anderen. Misschien wel zonder het zelf in de gaten te hebben. Maar dat geeft niet; laat anderen maar zeggen dat jij een engel bent. Dat doet goed!

DS. THEO HAITJEMA

HET HELE STUDIEVERSLAG IS TE BESTELLEN VIA DS.HAITJEMA@PGLEIDSCHELDAM.NL. DE KOSTEN ZIJN € 7,- EXCLUSIEF VERZENDING.

'Je doet telkens stapjes terug in wat je kunt'

Vervolg van pagina 1

zaal, dan parkeer je hem achterin, hoeft je nog maar een klein stukje." Een paar jaar geleden heeft ze belijdenis gedaan, nog bij dominee Jan van Opstal. 'Mijn ouders gingen altijd naar de Christus Triumfator. En ik ging mee. Het was altijd zo pakkend. Van

mee door. Toen hij uit Den Haag vertrok, vond ik dat echt balen.' Met twee mensen van de kerk onderneemt Annelies leuke dingen, zoals samen naar het strand gaan. Onlangs schreef ze haar verhaal in het kerkblad. Ze heeft al verschillende gesprekken gehad naar aanleiding daarvan. 'Dat zijn mooie gesprekken. Iedereen gelooft op zijn of haar manier, maar altijd om God te eren.'

Testcase?

Heel soms vraagt ze zich af: 'Waarom ik? Ben ik soms een testcase?' Dit is dan haar antwoord: 'Ik kan laten zien dat je op deze manier goed kunt leven. Als anderen vragen: "Hoe kun jij zo

positief zijn?", zeg ik: "Moet ik dan jankend achter de geraniums gaan zitten?" Ik kan lekker leven. Het gaat niet snel, maar dat accepteer ik. En ik heb goeie vrienden, bij wie ik terecht kan en met wie ik het leuk heb.'

Twee engelen

Annelies kent twee engelen: 'Mijn ouders, zij hebben dit huis voor elkaar gekregen. Ik heb veel steun aan mijn moeder. Zij rijdt me terug naar huis na mijn maandelijkse infuus. Mijn vader klust in huis en helpt me met financiële zaken. Ze zijn echt lieverds.'

NELLEKE DE JONG-VAN DEN BERG

Duizend-en-één kerststallen

Broeder Frans van het Stads klooster aan het Westeinde spaart kerststallen. Op de vraag hoeveel hij er heeft, antwoordt hij al jaren: 'Duizend-en-één.' Rond Kerst is een selectie te zien in een tentoonstelling. Daarbij zijn dit jaar voor het eerst themakamers ingericht. Een van de kamers heeft als thema 'engelen'. Verder kunnen bezoekers die dat willen, meedoen in een levende kerststal.

Openingstijden: Zondag 18 december 13 – 16 u. Dinsdag 27 t/m donderdag 29 december 13 - 16 en 19 - 21 uur. Westeinde 101.

Engelen bij de nieuwetijdswinkel.

Te koop: engelen in soorten en maten

‘Mijn vriendin en ik wilden iets spiritueels’

REPORTAGE Margot Berends ging op bezoek bij een ‘nieuwetijdswinkel’. Engelen en boeddha's blijken daar vrij inwisselbaar. Ach, waarom ook niet?

TUSSEN DE BOEDDHA'S, DE WIEROOSTKOKJES, de geneeskrachtige stenen en zoutkristallen kandelaars staan en hangen ze: engelen in alle soorten en maten. Nieuwetijdswinkel Sevenster in de Piet Heinstraat verkoopt artikelen ‘voor lichaam en geest’.

Bij de kassa ontwaart ik een poster waarop lezingen over scheppingsverhalen aangekondigd staan. Per avond één religie of stroming: Tibetaanse scheppingsverhalen, verhalen uit de islam – maar geen avond over het joden-

dom of christendom. Ook zie ik hier nauwelijks joodse of christelijke spullen.

Waarom dan wel engelen in deze New Agewinkel? De eigenaresse van de winkel vertelt dat engelen in allerlei tradities voorkomen. Ze belichamen een algemeen besef dat ‘er meer is tussen hemel en aarde’.

Rafaël

Intussen komt een man met een kind op de arm naar haar toe. ‘Mag ik deze wierookkorreltjes van u?’ Hij overhan-

digd een potje waarop staat dat deze geur ‘Rafaël’ heet. ‘Ja, dat is een engel, dat weet ik’, zegt hij. ‘Maar het is ook de naam van mijn zoon’, en hij wijst trots op het kind. Waarom hem een engelennaam gegeven? ‘Mijn vriendin en ik wilden iets spiritueels.’

Een andere klant wil graag een boed-

zels een boeddha mag geven. En als je hem van iemand anders krijgt, dan draagt dat beeld de intentie van de geveer met zich mee. Ik lees exact dezelfde tekst op een kaartje bij een plank vol halfedelstenen engelenbeeldjes. Vrij inwisselbaar, ach, en waarom ook eigenlijk niet?

Gevleugelde wezens

Van de engelenmobiel (‘die kun je boven een wiegje hangen’), de cd met engelenmeditaties, de engelenpeldjes en nog zo wat engelen wil ik een paar foto's maken. Ik begin vol enthousiasme bij een hele groep gevleugelde wezentjes, maar word teruggefloten door de verkoopster.

‘Mevrouw, dat zijn geen engelen hoor.

Dat zijn elfjes.’ Ai, foutje. Elfjes blijken aardse wezens, ze zijn verbonden aan natuurverschijnselen zoals bomen en bloemen. Gehoorzaam wend ik mij af.

Het is vandaag druk, in deze winkel vol spirituele troostartikelen. Terwijl ik binnen ben, komt buiten de stoet van Sinterklaas voorbij. Nog zo'n magische figuur, waarin wij allen – ook volwassenen – geloven.

Wat een hoop heiligheid tegelijk. Daarmee komen we de donkere decembermaand wel door. Nu nog een poster erbij waarop kerstnachtdiensten in de tientallen Haagse kerken worden aangekondigd.

MARGOT C. BERENDS

Kerstverhaal in antroposofie

Vervolg van pagina 1

veertig dagen, volgens de joodse wet, werd voorgesteld in de tempel te Jeruzalem. Misschien gaat het om twee verschillende kinderen.’

Alleen zo kon Christus op aarde komen.’

Welk verhaal is waar?

‘Voor mij zijn beide waar.’

Twee verschillende kinderen?

‘Rudolf Steiner, de grondlegger van de antroposofie, opperde dat er twee Jezuskinderen geweest zijn. In antroposofische kringen en ook door de theoloog Hans Stolp is daarop voortgeborduurd. Ook op schilderijen – bijvoorbeeld van Leonardo da Vinci – staan twee kinderen afgebeeld. Het idee is dat het ene kind is gestorven en dat zijn geest in het andere voortleefde.

Is dat belangrijk?

‘Ja en nee. Ik vind de inzichten van Rudolf Steiner over die twee kinderen zeer verhelderend en voel me aangesproken door de antroposofie. Als ik echter in de kerstnachtdienst zit en het bijbelverhaal hoor, zit ik daar vooral als gelovige. Ik denk dan echt niet: hé, er wordt alleen uit Lucas gelezen. Ik laat tot me komen wat er in

die dienst gebeurt. Al die wetenswaardigheden nemen in mijn leven wel een belangrijke plaats in, maar het existentiële is een diepere, meer wezenlijke laag.’

MARGOT C. BERENDS

Inzichten van Rudolf Steiner

Wim Schuwirth spreekt donderdag 22 december, 20.15 uur, in het Antroposofisch Studiecentrum, Riouwstraat 1. Toegang € 10,-. Hij publiceerde *Eerst zien, christelijk geloof en inzichten van Rudolf Steiner* (Kampen, 1999). De tweede, herziene druk is nog verkrijgbaar bij ‘de Haagse Boekery’, Frederikstraat, en via de auteur.

Wim Schuwirth: ‘Ik voel me antroposoof én gelovige.’

advertentie

ALLES KUNNERS EN ALLES DOENERS

Crème de la Crème MEUBELSTOFFERING
WONINGINRICHTING MEUBELSTOFFERING

www.deleerspecialist.nl

Leer in honderden kleuren

LEERREPARATIE

- 35 jaar ervaring
- Halen en brengen gratis

Open: ma. 10.00 - 16.00 u.
do. 12.00 - 20.00 u.
Overige dagen: op afspraak (ook 's-avonds)

Van Zuylen van Nijvelstraat 1c, Wassenaar 070-517 88 94 (b.g.g. 06-45 31 20 18)

Wij komen graag bij u thuis voor een gratis advies en prijsopgave

IN - D R U K MET EEUWEN KOU IN MIJN GEBEENTE

Tijdens de Advent wachten we op het verlossende Woord. Hoe verlossend een woord kan zijn, hebben we allemaal wel eens ervaren. Je komt voor de uitslag van een onderzoek en de dokter zegt: ‘Niet kwaadaardig.’ Een verlossend woord: gebukt ging je op weg, opgericht keer je naar huis terug. Na een zwangerschap met complicaties zegt de verloskundige: ‘Wat een prachtige meid!’ Met recht een verlossend woord.

Wat zouden we zijn zonder mensen die goede woorden spreken? De dichter Gerard den Brabander schreef eens: ‘Ik sta met eeuwen kou in mijn gebeente.’ Mensen kunnen lijden onder de kou van het leven. Menigenen ziet tegen de feestdagen op, omdat het stil wordt om hen heen. De kerk-

gang is voor buitenkerkelijken met Kerst niet alleen een hang naar romantiek, maar ook een verlangen naar warmte die je wezen doorgloeit. Een hartelijk welkomstwoord is dan soms genoeg! De mens is niet compleet zonder een mens tegenover zich, zegt het oude verhaal. De medemens die anders is dan jij, waardoor je je laat verrassen en verrijken. Ik weet van een vluchteling die rond de Kerst in de tram werd aangesproken door een wildvreemde. Het was voor hem of de hemel open ging. Het paradijs, dat is woord en wederwoord.

Rampzalig is het als het woord dat de waarheid aan het licht zou moeten brengen, mensen en relaties verleugent. Dan worden mensen vastgepind op wat ze ooit zeiden, geëtiketteerd vanwege een gebrek of daad. Ze zijn alleen nog patiënt, ex-ge-

detineerde of allochtoon. Dat vereenzaamt je pas echt, zulke woorden zaaien verwoesting (vrij naar Huub Oosterhuis).

Het woord is in de Bijbel dan ook evocatief: het roept op! In de chaos van woest en doods roept Gods woord het licht in het aanzijn. Het woord is als een kapmes dat een weg baant door de jungle. Het licht je bij en toont je een weg, waar misschien nog niemand ging. Het licht is creatief. Het brengt niet alleen aan het licht, maar creëert een nieuwe werkelijkheid. Gods ‘ja’ ontnemt deze wereld, ondanks alle duisternis, het karakter van een spookhuis. Door zijn verlossende woorden gaan er lichten aan en wordt wat kitsch en bedrog is ontmaskerd. Hij laat zien dat het anders kan. Hij neemt de lammen bij de hand en zegt: je kunt lopen! De blinde ogen raakt hij aan en hij zegt: je

kunt zien! Zijn woord is het herscheppende licht waarin mensen opleven.

Wij mensen zijn meer dan ons tekort, meer dan onze handicaps. In de kerk lag in het verleden helaas een zwaar accent op het zondaar-zijn, alsof er niets méér over een mens te zeggen valt. Over eeuwen kou in het gebeente gesproken. We zijn namelijk in eerste instantie in het beeld Gods geschapen, we zijn sprekend God. Daar worden we dan ook op aangesproken en toe uitgelokt. Jezus komt in de wereld om te voorschijn te roepen wat verloren leek. Ik wens u een maand toe van echte ontmoetingen, van woord en wederwoord, van warmte in je botten!

ROB VAN ESSEN

De vijf dames van het linnengoed: 'Een man van God moet er netjes bijlopen'

REPORTAGE Twintig togen naaien, een knoopje aanzetten, een dag lang wassen met de hand: vijf vrouwen van de Parkstraatkerk hebben er een behoorlijke taak aan.

DE DAMES VAN HET ALTAARGILDE: dat zijn vijf vrouwen die ervoor zorgen dat het linnengoed van de kerk van Sint Jacobus de Meerdere (de 'Parkstraatkerk') in onberispelijke staat is. Om meteen maar te illustreren hoe ver hun betrokkenheid gaat: Len Eijckelhof, coupeuse van beroep, schrok er niet voor terug een stuk tule van haar bruidssluier te gebruiken, toen een kanten rand bij

het altaar hersteld moest worden. Gerda Wessels krijgt het voor elkaar om uit 240 meter stof twintig zwarte togen voor het altaarpersoneel te vervaardigen. Een week per toog, elke ochtend van negen tot elf. Op een tafel van tweeënhalve meter, naar wens te verlengen tot vier. Gerda (moeder van zeven zonen) rekent er vijftien euro per stuk voor, alleen de materiaalkosten. Ter vergelijking: in de handel zou de prijs op vierhonderd euro komen. 'Ik maak ze van terlenka. Dat hoeft niet te strijken, alleen te wassen. Dat moet je hebben. Ze gaan wel vijftien jaar mee.'

Maria Bijsterveld zorgt er al sinds achttien jaar voor dat al het witgoed er

kraakhelder uitziet. Inclusief de ecru superplie van de acoliet ('Die mag je van je leven niet in de machine wassen!'), de kelkdoekjes en de witte overgewaden van koor en misdienaars. Alles in de handwas, met verschillende zeepsoorten. 'In de machine kreukelt het. Ik ben een dag bezig, en daarna een dag met strijken.'

Met zachtheid

Iedere maand komt het Altaargilde (waar ook Maria Hanegraaf en Lore Olgers deel van uitmaken) bijeen om de werkzaamheden te bespreken, die genoteerd staan in een schrift. Len Eijckelhof draait meestal op voor de kleine klusjes. Die zijn er iedere week wel: het aanzetten van een knoop, een nieuw lintje voor een missaal, het herstellen van een zoom waar een hak in is blijven haken. 'Je loopt er zo een scheur in.'

De dames krijgen advies van een specialiste van de Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland (SKKN). Dit contact wordt gefaciliteerd door het

Len Eijckelhof (links) en Gerda Wessels met enkele oude kazuifels. Uiterst links Lore Olgers.

bisdom Rotterdam. De Sint Jacobuskerk stamt uit 1878 en sommige kerkkleding is al sinds het begin van de twintigste eeuw in gebruik. Oude ka-

zuifels worden bewaard in speciale legkasten en regelmatig gelucht. Voor alle kleding geldt volgens Maria van Bijsterveld: 'Je moet het met zachtheid behandelen. Het gaat nooit mis. We zijn altijd heel zorgvuldig.'

Kortom, dankzij het Altaargilde ziet het altaarpersoneel er piekfijn uit. Om met Gerda te spreken: 'Een man van God moet er netjes bijlopen. En als ik daarvoor kan zorgen, doe ik dat.'

MATTHIJS TERMEER

Goed luisteren kun je leren

LUISTER NOU EENS! HOE VAAK klinkt die uitroep? Of is het meer een smeekbede? Kunnen luisteren blijkt een ware kunst te zijn. Maar hoe vaak lukt het om zo te luisteren dat iemand echt op de ander gericht is? Eigen oordelen en behoeften staan een open luisterhouding vaak in de weg.

In de serie 'kleine rechten' behandelt de Kloosterkerk deze maand het 'recht op luisteren', aan de hand van een voordracht van Daan Limburg en Jandirk Pronk. Uit de toelichting: 'Wij verbinden luisteren met andere houdingsaspecten, die naar onze overtuiging essentieel zijn om verbinding tussen mensen en binnen een gemeente te bevorderen.'

DINSDAG 13 DECEMBER, 20.15 UUR. KLOOSTERKERK.

advertentie

Van de bank af zoekt maatjes voor Voedselbankcliënten
Zoek je vrijwilligerswerk en houd je wel van een uitdaging? Word maatje en help cliënten van de Voedselbank bij vragen op praktisch en sociaal gebied - van budgetteren tot het vinden en aanvragen van toeslagen. Zo help je hen van de noodzaak van de Voedselbank af. Van de bank af is een maatjesproject voor vrijwilligers van Stek, voor stad en kerk.

Wat doen maatjes?
Jullie bouwen een vertrouwensband op, brengen samen de huidige situatie in beeld en maken een verbeterplan. Je bent de verbindingsschakel tussen cliënt en professionele hulpverlening.

Wat vragen we?

- Je bent een jaar lang eens per week beschikbaar;
- je bent sociaal, staat stevig in je schoenen en hebt een stabiel karakter;
- je bent bereid om te leren;
- enig administratief inzicht is wenselijk.

Wat bieden we?

- na een kennismakingsgesprek zoekt Stek een passende match;
- een (wederzijdse) proeftijd;
- een basistraining en professionele begeleiding;
- een onkostenvergoeding, vrijwilligerspas en WA- en ongevallenverzekering.

Informatie en aanmelding:
projectleider Annemieke Leidekker, aleidekker@steknet.nl,
T (06) 51107070 of (070) 3181616 (di, wo of do).
Of kijk op www.steknet.nl bij de Paardenberg.

Van de bank af!

Minder predikanten, maximaal zeven kerken dicht

Definitief besluit over reorganisatie PGG

NIEUWS De algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage (PGG) heeft het definitieve besluit tot reorganisatie van de wijkgemeenten genomen. Doel is een proces van vernieuwing in gang te zetten, zodat in 2015 weer met een sluitende begroting kan worden gewerkt.

DE MEESTE ONDERDELEN VAN HET BESLUIT van 18 oktober waren in het voorjaar al bekend. De wijkgemeenten worden samengebracht in combinaties, het aantal predikanten vermindert van 15 naar 8 (omgerekend in voltijdbanen) en er komt ruimte voor het aantrekken van enkele hbo-theologen gedurende vijf jaar. De 'losse' combinaties van wijken moeten de komende jaren uitgroeien tot echte wijkgemeenten. Ook zullen (maximaal) zeven kerkgebouwen worden gesloten.

Nieuw, vergeleken met dit voorjaar, is dat het aantal te vormen combinaties wordt vergroot van vier naar vijf. Over enkele jaren zullen de volgende wijkgemeenten functioneren:

Wijk I, bestaande uit de huidige Abdijkerk, Ontmoetingskerk, Bethelkerk, Bosbeskapel, Shalomkerk, Thomaskerk.
Wijk II, bestaande uit de huidige Bergkerk, Bethelkapel en Maranathakerk.
Wijk III, bestaande uit de huidige Marcuskerk, Laakkapel, De Oase, Valkenboskerk, Paardenberg.
Wijk IV, bestaande uit de huidige Vredeskapel, Duinzichtkerk, Christus Triumfatorkerk, Kruispunt.
Wijk V, Lukaskerk.

Tijdschema

Het volgende tijdschema is afgesproken:
• De vijf combinaties van wijkgemeenten worden

ingesteld met ingang van 1 januari 2012. In deze combinaties wordt een visie op gemeentezijn ontwikkeld met aandacht voor de eigenheid van elke vierplek, zodat bij voorkeur in juni 2015 de PGG bestaat uit vijf wijkgemeenten.

- Er wordt een onafhankelijke gebouwencommissie ingesteld, die moet adviseren welke kerkgebouwen 'in aanmerking zouden kunnen komen' om buiten gebruik gesteld te worden. Criteria zijn onder meer: beheer, verhuur, vierruimte, toegankelijkheid, staat, inzet van koster en cantor-organisten, bereikbaarheid en spreiding van kerkgebouwen over Den Haag. Deze commissie doet uiterlijk 1 juni 2012 verslag.
- De combinaties van wijkgemeenten kunnen vervolgens aangeven welke gebouwen per 1 juni 2013 buiten gebruik gesteld kunnen worden. Het besluit tot buitengebruikstelling neemt de algemene kerkenraad op advies van het college van kerkrentmeesters. Aantal te sluiten kerken: in wijk I maximaal drie gebouwen; in wijk II maximaal één gebouw; in wijk III maximaal twee gebouwen; in wijk IV maximaal één gebouw; in wijk V geen.
- Een stedelijke commissie 'visie' moet een geïntegreerde visie voor de PGG als geheel ontwikkelen, naast en in samenhang met de in iedere combinatie van wijkgemeenten te ontwikkelen visie.

Discussie op de site

KDH heeft deze zomer haar website geopend voor een publieke gedachtenwisseling over de

toekomst van de PGG. Oud-Hagenaar en voormalig scriba van de Protestantse Kerk Bas Plaisier, die nu in Hongkong woont, pleit voor stopzetting van alle 'bureaucratische rompslomp en verdere schaalvergroting'. Hij ziet meer in kleinere, vernieuwende kerken, die alle ruimte moeten krijgen.

Michel Visser, kerkenraadslid van de Bethlehemkerk, vraagt zich af hoe wijkkerken kunnen worden geprikkeld en gestimuleerd. Zijn advies: beloon ze met taken en geld om werk uit te voeren dat nu op stedelijk niveau wordt gedaan. Beperk vervolgens het werk van de centrale PGG.

Emeritus-predikant Henk Onderstal vindt het onbegrijpelijk dat de kerkrentmeesters van de PGG niet méér samenwerken met de Diaconie van de PGG, die een reserve van veertig miljoen euro beheert.

Musicus Henk Lemckert zoekt de oorzaak van de malaise niet in geldgebrek. De PGG moet meer investeren in kwaliteit en een soepele organisatie, en de bureaucratie, die soms Kafkaëske vormen aanneemt, verminderen.

Op de site staat verder een interview met bestuurders van het kleine zusje van de PGG, de Gereformeerde Kerk van 's-Gravenhage-Oost. Met deze kerk gaat het financieel uitstekend, volgens de bestuurders dankzij een uitgekend organisatie-model.

JAN GOOSSENSSEN

ALLE STUKKEN STAAN OP WWW.KERKINDENHAAG.NL.

Verhalen van Hennie de Mooij

'Ik kan toch niet de hele dag naar de Laak zitten kijken?'

INTERVIEW Voor Hennie de Mooij (73) uit Laak is de kerk een deel van haar leven. Onlangs kreeg zij de erespeld van de Diaconie van de Protestantse Gemeente. Een interview met een vrouw die vol verhalen zit.

MIJN VROEGSTE HERINNERING stamt uit de oorlog. Vanuit de Laakkerk aan de Isingstraat ging ik met een stel oudere kinderen – ik was vier – naar een gezin in Friesland. We zaten in een vrachtwagen met een ziele erop. Bang dat we waren! In Heerenveen kwam ik in het huis van een fietsenmaker. Het eerste wat we er kregen, was soep. Goed bedoeld, maar veel te vet. Prompt werd ik misselijk.

Na de oorlog haalden mijn ouders me van de gereformeerde Bilderdijschool af, omdat we iedere dag de drukke Rijswijkseweg moesten oversteken en daar kort na elkaar twee kinderen waren verongelukt. Voortaan ging ik naar de hervormde Julianaschool aan de Draaistraat. Het was zogezegd de eerste vorm van oecumene in het Laakkwartier. Maar niet tot genoegen van onze gereformeerde kerk. Prompt kregen wij twee ouderlingen op bezoek. "God zal wel voor uw dochter zorgen", zeiden ze. Waarop mijn vader zei: "God heeft mij gelukkig ook hersens gegeven om zelf na te denken welke school het veiligst is." Als ik nu in de Laakkapel om me heen kijk, zie ik nog steeds mensen met wie ik toen op de hervormde school zat. Raar hè, waar mensen zich vroeger druk om maakten.

In de kerk heb ik ook Bram leren kennen, met wie ik later getrouwd ben. Op een zondagochtend schoof hij voor de dienst naar me toe in de bank, omdat hij zijn psalmboek vergeten was. Mijn latere schoonzus zag dat gebeuren en riep meteen: "Ha, weer een

dikke erbij in de familie." Ik was toen niet al te slank. Maar ik was niet op mijn mondje gevallen en antwoordde direct: "Ik weet niet of ik hem wil hoor." Gelukkig is alles goedgekomen. Kijk, dit krantenknipsel uit de Nieuwe Haagse Courant uit 1958 draag ik nog altijd bij me in mijn tas. Op onze trouwdag stonden we met foto en al in de krant: "Huwelijk van de dag".

's Ochtends vijf uur op

Ik ben lang voorzitter van de missionaire werkgroep van de kerk geweest. Bij elkaar hebben we twaalf kringen opgericht. We hadden activiteiten voor gescheiden vrouwen, voor alleenstaanden, we organiseerden gemeentezondagen waar we ook doven voor uitnodigden. Het was spectaculair. Ik was de stuwende kracht, niet te stuiten. En dan ook nog een jong gezin met twee jongens. Bovendien hielp ik mijn man, die bloemist was, met boeketten maken. 's Ochtends vijf uur op. Gelukkig heb ik aan drie, vier uur slaap genoeg. Uit mijn kerkewerk put ik mijn energie, nog altijd. Ik doe nog steeds vijftig uur per week vrijwilligerswerk.

Ik geef taalles aan een paar Turkse en Chinese vrouwen. Ik leer ze de woorden van alle organen, handig voor bij de dokter. Maar heel gek, ze weigeren thuis woordjes te leren. Daar verbaas ik me dan over. Komen ze terug en hebben ze de maag niet onthouden. Moet ik weer een tekening maken van het lichaam, met alle namen erbij. Ze schenken me wel hun vertrouwen en

Hennie de Mooij: 'Ik was de stuwende kracht. Niet te stuiten.'

met elkaar praten we ook over persoonlijke dingen. Ik help ook mee bij de voedselbank. Veel mensen die er komen, ken ik. Hier, zeg ik dan, dit heb jij nodig. We zijn met dertig pakketten begonnen, nu hebben we wekelijks honderdvijftig gezinnen. Toch durf ik te beweren dat er vroeger meer armoede was dan nu. Je kreeg één jurkje per jaar en kin-

deren aten alleen brood met suiker. Toen we uit de oorlog kwamen, had mijn moeder niets meer in de kast. Alles was geruild voor wat eten. Aardappelen waren er lang niet altijd. Een klodder groene erwten kon je krijgen. Zo heftig is het nu niet. De meeste klanten van de voedselbank hebben nog wel een koekje thuis en een mobiltje.

Mijn kracht put ik uit mijn geloof. Ik vraag buurtgenoten, moslims, hindoes, naar wat zij geloven, maar ik vertel hun ook altijd over het christendom. Velen weten niet dat de Oase, het diaconaal buurthuis in Laak, bij de kerk hoort. Zelfs de meeste nieuwe vrijwilligers weten dat niet. "O ja?", zeggen ze dan. Tegenwoordig hoor ik vaak dat de kerk maar voor extra voedsel moet zorgen, omdat de voedselbank minder aanvoer krijgt. Ho ho, is mijn antwoord. Waar moet de kerk het geld vandaan halen als steeds minder mensen zich kerkelijk betrokken voelen?

Op mijn fietsje

De laatste dertig jaar heb ik het gevoel in een compleet andere wereld dan vroeger te leven. Nieuwe technieken, alles moet sneller. Mensen hebben

'Een klodder groene erwten kon je vroeger krijgen'

minder tijd voor elkaar. Ik vind het moeilijk me geen vreemde te gaan voelen. Soms denk ik: ik hoor er niet meer bij. Maar jongeren mogen me graag en ik ben voor niemand bang. Ik rij op mijn fietsje 's nachts om half twaalf nog door de buurt en als ik een groepje jongens zie staan, stap ik er op af. Dag jongens, dag oma.

Ik was de eerste in mijn omgeving die een computer had, maar omdat ik slechter ben gaan zien, kan ik hem niet meer gebruiken. Vier weken geleden heb ik mijn auto verkocht, eenentwintig jaar oud. Ik heb zelf de beslissing genomen. De laatste tijd reed ik alleen nog door bekende straten, om ouderen naar de kerk te brengen. Aan stoppen met het vrijwilligerswerk denk ik nog niet. Ik voel dat ik nog nodig ben. En ik heb hier thuis wel een prachtig uitzicht over het riviertje de Laak, maar daar kan ik toch niet de hele dag naar zitten kijken?'

JAN GOOSSENSSEN

ENGELEN ZIJN TEGENWOORDIG overal: in reclamespotjes voor roomkaas, in de kerstboom en als parfum. Om een handreiking te geven hoe je engelen vanuit de oudste bronnen kunt benaderen, bieden de Broeders van Sint Jan een driedelige cursus aan. Tijdens de bijeenkomsten komen drie punten aan bod, aldus cursusleider broeder Marie-Thomas: "Ten eerste het gebed tot engelen, met name door Jezus, anders dan in de New Age gebruikelijk is. Ten tweede de sobere voorstellingen van engelen uit de Middeleeuwen. En ten slotte de problematiek rondom de figuur van de duivel."

Boodschappers

In de cursus staan met name bijbelteksten centraal. Daarin loopt de lijn helemaal van Genesis (bijvoorbeeld de ladder die Jacob ziet waarlangs engelen afdalen en opklimmen) tot en met Openbaring (zoals de visioenen van engelen voor de troon van God). In al deze verhalen zijn engelen boodschappers en dienaars van God.

In de evangeliën hebben de engelen ook een belangrijke rol: "Opvallend is dat engelen slechts in bijzondere gevallen uitdrukkelijk optreden: tijdens de verzoeking in de woestijn bijvoorbeeld, of bij het gebed van Jezus in Ge-

Cursus theologie van de engelen 'Engelen zijn sociale wezens'

AGENDA De Broeders van Sint Jan geven een cursus over engelen. Daarbij gaan ze uit van theologische geschriften, maar ook eigen ervaringen komen aan bod.

Kerktoren van de Shalomkerk (Escamp). Zou deze zwarte kraai beseffen dat hij oog in oog staat met een engel?

thsemane. Toch kunnen ze volgens het Matteüs-evangelie altijd aanwezig zijn, want Jezus zegt bij zijn arrestatie dat zijn vader hem onmiddellijk meer

dan twaalf legioenen engelen ter beschikking kan stellen.' Behalve de Schriftteksten komen ook kerkvaders en theologen aan het

woord, met name Thomas van Aquino. Diens wetenschappelijke benadering biedt verrassend genoeg ook ruimte aan de menselijke kanten van engelen,

zoals die te vinden zijn in de Bijbel. 'Als hoogst sociale wezens werken de engelen op elkaar in door een wederzijdse uitwisseling van gedachten en gevoelens van liefde.' Diezelfde sociale functie van engelen, maar dan ten opzichte van mensen, is bijvoorbeeld te zien in het fenomeen beschermengel. Het bestaan daarvan is een algemeen erkende leer, aldus Marie-Thomas.

Engelbewaarder

Niet alles van de cursus komt uit boeken. Er is ook ruimte om te spreken over eigen ervaringen met engelen. Elke bijeenkomst bestaat uit een inleidende gedeelte, gevolgd door een pauze, waarna de deelnemers vragen kunnen stellen.

De van oorsprong Franse Marie-Thomas is sinds vijf jaar in Nederland en leeft nu twintig jaar als broeder. Hij heeft een sterk geloof in engelen.

'Ik weet dat mijn engelbewaarder over mij waakt en ik bid elke dag het gebed tot de heilige aartsengel Michaël: verdedig ons in de strijd.'

MAARTEN DAS

DINSDAG 6, 13 EN 20 DECEMBER, 19.30-21.30 UUR. JOHANNESZAAL, OUDE MOLSTRAAT 37.

Haagse Dominicus
Open geloofsgemeenschap voor
nieuwe bezieling
Viering elke derde zondag
van de maand in de Lukaskerk
www.haagsedominicus.nl

ARMAND IT SERVICES
Armand IT Services 06 33 87 70 30
Onyxhorst 47 info@armand-it-services.nl
2592 HC Den Haag www.armand-it-services.nl

GRATIS KENNISMAKINGS ACTIE
Wij komen geheel kosteloos bij u langs om
een gratis check-up op uw systeem te verrichten.
Gegarandeerd kosteloos in de regio Den Haag.

24 uur service
Reparatie
Hulp op locatie
WiFi
Advies
Installatie
Onderhoud
Automatisering
Bekabeling
Begeleiding
Cursussen
Netwerk Beheer

Engelen in de beeldende kunst

Helpers en doeners met vleugeltjes

Annunciazione, van Fra Angelico. (1426)

ACHTERGROND Engelen worden al eeuwenlang afgebeeld. De christelijke beeldende kunst heeft daar een grote rol in gespeeld. Kunsthistorica Marjolijn van Delft vertelt erover.

NIEMAND WEEET PRECIES WAT een engel is, niemand weet of ze bestaan, maar iedereen heeft er een beeld bij en een idee over. Aan het woord is de Haagse kunsthistorica Marjolijn van Delft. 'We weten allemaal wat er bedoeld wordt als je iemand een engel noemt. Engelen hebben, ook dankzij de beeldende kunst, menselijke aspecten gekregen, waardoor ze in de loop van de eeuwen een begrip zijn geworden.'

Het woord engel is afkomstig van het Griekse woord *angelos*, dat boodschapper betekent. In de Grieks-Romeinse godenwereld waren Hermes en Mercurius de boodschapper van de goden Zeus en Jupiter. Hermes wordt in de mythologie voorgesteld met vleugeltjes op zijn helm en aan zijn schoeisel, om zich snel te kunnen verplaatsen tussen hemel en aarde.

Van Delft: 'Het concept is al oud en komt niet specifiek uit de christelijke traditie. Het aankondigen van boodschappen van hogerhand kwam in oude Oosterse culturen al voor en ook in de koran worden engelen genoemd. Wel is het zo dat engelen in de christelijke kunst een grote rol zijn gaan spelen, gestimuleerd door passages uit de

bijbel. De profeet Jesaja beschrijft bijvoorbeeld serafijnen als zesvleugelige wezens. Dit gaf kunstenaars stof tot verbeelding.'

Menselijke eigenschappen

Al die afbeeldingen zijn er natuurlijk niet voor niets. Aanvankelijk waren ze er vooral om de verhalen uit de bijbel te verduidelijken voor mensen die niet konden lezen. Belangrijk hierin is dat niet iedere engel dezelfde taak heeft. 'De eerste bron waarin geestelijke wezens worden ingedeeld in verschillende categorieën of koren, stamt uit de negende eeuw en wordt toegeschreven aan Dionysius de Areopagiet. Hij onderscheidde drie hiërarchieën. De eerste bestaat uit: serafijnen, cherubijnen en tronen. Zij blijven dichtbij God en worden daardoor niet zo vaak afgebeeld. De tweede bestaat uit: heerschappijen, machten en krachten. Zij staan bekend als de helpers, de doeners. De derde ten slotte bestaat uit: vorstendommen, aartsengelen en engelen.'

Met name de laatste twee zijn veel uitgebeeld in de kunst. Om de boodschap – aan mensen – over te brengen, kregen ze herkenbare menselijke vormen, weliswaar met vleugels. Vanaf de Middeleeuwen kregen de engelen ook meer menselijke eigenschappen. Je ziet dan bijvoorbeeld een glimlachende aartsengel Gabriel bij de annunciatie, de aankondiging van de geboorte van Jezus aan Maria.'

Charmant

Van Delft vindt de Italiaanse schilder

Tijd in zwart en wit

Wessel Huisman is een kunstenaar die met witte en zwarte tinten werkt. 'Tijd' en 'geschiedenis' zijn voor hem belangrijke thema's. Hij hoopt dat toeschouwers de gevoelswaarde van het licht in zijn schilderijen verbinden met eigen herinneringen. In de Kloos-

terkerk exposeert hij een uitgebreide serie. De werken zijn ontstaan op basis van oude interieurs, stadsgezichten en architectuurfoto's uit Istanbul.

EXPOSITIE TOT 8 JANUARI, KLOOSTERKERK

JOLLY VAN DER VELDEN

MARJOLIJN VAN DELFT HOUDT REGELMATIG LEZINGEN. INFORMATIE: WWW.KUNSTRIJK-DENHAAG.NL

Zestig jaar Haagse Orgel Kring

Orgelvrienden nodigen graag zichzelf uit

NIEUWS De Haagse Orgel Kring bestaat zestig jaar. De club bestaat uit vijftig enthousiastelingen die samen iedere maand minstens één orgel in de regio bezoeken.

IN DE REGIO DEN HAAG STAAN MEER dan honderdvijftig kerkgebouwen. Omdat die van zeer verschillende signatuur zijn, is het niet aannemelijk dat in al die kerken orgels staan. Toch zegt het getal wel iets over het onvermoed grote aantal organisten dat zich in de omgeving van onze stad moet ophouden. Bepelers van zo'n instrument zijn op zondag weliswaar vaak solist, maar kiezen voor hun contacten ook graag voor de ensemblevorm. Het is immers goed om regelmatig soortgenoten te treffen. Een aantal onder hen is georganiseerd in de Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici, anderen beperken zich tot de leeskring van *De Orgelvriend*, een prachtig blad dat veel informatie geeft over orgels en orgelmuziek.

Uitleven

De ruim vijftig leden van de Haagse Orgel Kring, precies zestig jaar geleden opgericht, behoren vooral tot de laatste categorie. Iedere maand bezoeken zij één of meer orgels uit de omgeving. Er zijn leden die aan kijken genoeg hebben, anderen is het vooral ook te doen om zich even op zo'n instru-

ment uit te leven. Kerkmuzikale of liturgische onderwerpen vallen buiten de doelstelling van de kring, het gaat de leden zuiver om de charme van het orgel als zodanig. Kerken met instrumenten die kortgeleden gerestaureerd of uitgebreid zijn, kunnen in ieder geval rekenen op een telefoontje van secretaris Annemieke Verkerk met het verzoek een bezoekje te kunnen afleggen. Organisten nodigen nu eenmaal graag zichzelf uit.

Sinds 2009 is Marieke Stoel, organiste van de Houtrustkerk, voorzitter. Een andere naam die onlosmakelijk aan de Haagse Orgelkring verbonden is, is die van Aart de Kort uit Leidschendam. Hij staat behalve als uitstekend musicus al jaren bekend als de hartstochtelijke samensteller van een imposant orgelarchief (www.aartdekort.nl), met onder meer een interessante opsomming van alle verdwenen orgels in ons land. De Haagse Orgel Kring heeft hij jaren lang gediend als secretaris en voorzitter.

Tijdens een recent gehouden bijeenkomst in de Elandstraatkerk ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum werd hem daarom behalve het eerste exemplaar van een jubileumboek tevens het erelidmaatschap van de kring aangeboden.

HENK LEMCKERT

Wethouder Baldewingsh (midden), vicaris Verbakel en pastoor Van der Helm (rechts) temidden van parochianen.

Ode aan goddelijk licht

De toren van de Sint Jacobuskerk in de Parkstraat wordt sinds enige tijd aangelicht. Daarmee is dit de tweede kerk – naast de Grote Kerk – op het zogenaamde 'lichtpad' dat belangrijke Haagse plekken met elkaar verbindt. Tijdens de ingebruikstelling van de schijnwerpers, begin november, sprak pastoor Ad van der Helm de hoop uit dat door het licht voorbijgangers herinnerd zouden worden aan de opdracht om het hemelse licht van Gods barmhartigheid in de stad te brengen. Na de officiële plechtigheid verraste wethouder Baldewingsh (monumentenzorg) de aanwezigen door in het Sanskriet een 'ode aan het goddelijk licht' te zingen.

GELDERBLOM POESTA POETIN

DE INTERNATIONALE HULPORGANISATIE War Child gebruikt als slogan: 'Je kunt een kind wel uit de oorlog halen, maar het is veel moeilijker de oorlog uit een kind te halen.'

Iets vergelijkbaars is het geval met ideologie. Een land kan wel het communistische systeem vaarwel zeggen, maar de manier van denken blijft hangen in de hoofden van veel politici. Kortgeleden was ik in Hongarije, lid van de Europese Unie. Het land wil bovendien graag toetreden tot de euro. De regering onder leiding van minister-president Orbán kampt echter met een veel te grote staatsschuld. Dus moet ook daar bezuinigd worden. Op zich een noodzakelijk streven, maar een aantal ontwikkelingen baart grote zorgen. Zo is in Boedapest de directeur van een goed lopend theater ontslagen. Tot voor kort werd daar

cabaret en modern toneel opgevoerd. Te kritisch, dus werd de man eerst beschuldigd van corruptie en vervolgens vervangen door een vriendje van de regeringspartij.

Die regeringpartij heeft tweederde van de zetels in het parlement. Dus kan Orbán doen wat hem goeddunkt. Een meerderheid is immers verzekerd, naar kritiek hoeft niet te worden geluisterd. De politieke toestand is rampzalig, aldus een voormalige fractievoorzitter van de progressief-liberale partij. Wij worden geregeerd door 'Poesta Poetin'.

Sinds 1990 is geregeld dat alle erkende religieuze organisaties voor zaken als scholing en zorg door de staat worden gesubsidieerd. Daarnaast kent Hongarije een op zich uitstekende wet waarbij iedereen twee maal één procent van wat men aan

belasting moet betalen, mag aftrekken en toewijzen aan enerzijds een kerk en anderzijds een niet-gouvernementele instelling. De regering is verplicht dat bedrag door te sluisen. Omwille van de bezuinigingen is in juni binnen twee weken een wet door het parlement gejaagd. De nieuwe wet regelt dat ruim tweehonderd religieuze organisaties zich niet langer zo mogen noemen. Slechts veertien mogen zich nog 'kerk' noemen en die behoren alle tot een orthodoxe denominatie. Alleen zij krijgen nog geld van de overheid.

Voor alle tweehonderd andere is geen geld meer van de overheid en ook geen één procent belastingreductie-inkomsten. Ze moeten zich opnieuw laten registreren, maar de methode daarvoor maakt herregistratie vrijwel onmogelijk. Er is bovendien geen onafhankelijke instantie die de

aanvraag beoordeelt; het parlement beslist daar zelf over.

Het is zonneklaar dat deze wet op gespannen voet staat met het EVRM, het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. In onze Tweede Kamer zijn al vragen gesteld over deze wet van een EU-partner. Per 1 januari 2012 worden Hongaarse moslim-organisaties en bijvoorbeeld ook de progressief-joodse gemeenschap 'gederegistreerd'. Inmiddels, zo wordt gefluisterd, heeft het hoofd van de anglicaanse kerk – u weet wel die kerk waar vrouwen zelfs bisschop kunnen zijn – hare majesteit koningin Elisabeth een brief gestuurd waarin op diplomatieke wijze wordt gevraagd of minister-president Orbán op zijn achterhoofd gevallen is om zelfs de anglicaanse kerk te deregistreren.

HANNEKE GELDERBLOM-LANKHOUT